Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 64. Braşov, Mercurĭ, 20 Martie (1 Aprilie) 1896.

Frăţia arméno-maghiară.

Abia décă mai esistă în statul acesta un soiŭ de ómenĭ mai servilĭ, mai fără ambiţiă pe originea şi trecutul lor şi mai inconscii de ceea ce va sĕ dică mândria de rassă, de cum sunt Armenii dela noi. La noi chiar şi Ţiganii, în ce privesce limba, sunt superiorĭ Armenilor, deóre-ce ei cel puţin îşĭ vorbesc limba lor, pe când Armenii şĭ-au uitat'o aprópe cu totul, contopindu-se în rassa domnitóre, dér nu ca Evreii, pe carĭ îi susţine religia şi ritul, ci asimilându-se cu desĕvêrşire Maghiarilor.

Şi cu tóte acestea ce vedem?

Pe cât timp Armenii la tóte ocasiunile şi în tóte privinţele s'au manifestat „mai Maghiarĭ decât Maghiarii", au putut s'o mâne bine cu Ungurii, trăind în cea mai strînsă armoniă şi înţelegere cu ei.

Dér étă acum Armenii voiesc sĕ-şĭ înfiinţeze şi ei o episcopiă armeno-catolică în Gherla. Vor s'o facă acésta cu banii lor, deóre-ce, după cum se vede, simt trebuinţă de-o astfel de episcopiă, căcĭ în Gherla, în Elisabetopole, în Giurgeu St.-Miclăuş şi în Ciuc-Szepviz ei au preoţĭ de rit armeno-catolic, carĭ nu au episcop de ritul lor. Apoi, afară de comitatele ardelenescĭ, mai sunt Armenĭ în comitatul Aradului, Cianadului, Torontalului etc., carĭ în lipsa unei episcopii de rit armenesc, au fost siliţĭ vrênd nevrênd sĕ se foloséscă de ritul romano-catolic, eventual sĕ rĕmână fără nicĭ un rit.

Aşa stând lucrul, e fórte firéscă idea, ca cel puţin pe terenul bisericesc sĕ se reculégă şi Armenii, nisuind a-şĭ înfiinţa măcar o episcopiă de ritul lor.

Dér ce sĕ vedĭ?

A fost de-ajuns sĕ păşéscă şi Armenii, odată în viéţa lor, cu o dorinţă, care sĕ cuprindă în sine órecare deosebire de rassă, pentru ca numai decât raporturile lor de frăţiă cu Maghiarii, ai căror servitorĭ plecaţĭ au fost şi sunt până în diua de astădĭ, sĕ fiă din temelii ameninţate.

Espectorările batjocuritóre cu carĭ îi tracteză din incidentul acesta fóia guvernamentală din Clusiu, — precum se va vedé mai jos — sunt cea mai elocuentă dovadă în privinţa acésta.

Ce vreţĭ voi, Armenilor — le dic „fraţii" lor maghiarĭ, — n'aveţĭ voi o limbă unguréscă în care sĕ vĕ rugaţĭ lui Dumnedeu, n'aveţĭ voi biserici unguresci, unde sĕ vĕ închinaţĭ? Orĭ dóră nu vĕ mulţumiţĭ cu ceea ce noi vĕ dăm, nu mai vreţĭ sĕ dansaţĭ „csárdás"-urĭ împreună cu noi şi sĕ vĕ desfĕtaţĭ la cântecele şi vinurile nóstre ungurescĭ? Voi, în loc ca sĕ vĕ folosiţĭ banii pentru ridicarea unui monument în amintirea mileniului, umblaţĭ cu idea unei episcopii armenescĭ, voind sĕ faceţĭ din ţéra acésta o Armeniă?... Décă aşa stă lucrul, vĕ vom arăta noi!

Acésta este simbria, ce li-se dă celor slugarnicĭ şi de care nicĭ Armenii vedem, că nu sunt cruţaţĭ, pe lângă tótă „frăţietatea", în care trăesc cu Ungurii.

Décă Armenii dela noi şi-ar fi conservat naţionalitatea, precum şi-au conservat'o până în 1848, şi décă şi-ar fi apĕrat caracterul rassei măcar cât de cât, ei astădĭ ar puté sĕ stea altfel de vorbă cu Ungurii, căcĭ au câte-va centre însemnate şi sunt între ei ómenĭ cu averĭ marĭ.

Dér s'au deştept t târdiu Armenii cu episcopia lor. După ce s'au vêndut Ungurilor, trebue sĕ şi rĕmână ai Ungurilor, nu numai cu trupul, ci şi cu sufletul, căcĭ altfel s'a isprăvit cu „frăţia".

Casul, deşi s'ar păré puţin însemnat, este totuşĭ destul de caracteristic pentru de-a servi ca o dovadă mai mult, că în împrejurările de adĭ nicĭ cea mai umilă dintre rassele nemaghiare nu póte fi în stare de-a suferi şi de-a se abnega atât de mult, ca sĕ nu vină în conflict cu aspiraţiunile monstruóse şi nesaţióse ale rassei domnitóre.

Uneltirĭ contra patriarchului Brankovici.

Guvernul „zăpăcitului" Bánffy pregătesce o nouă lovitură contra bisericei sêrbescĭ din Ungaria. E vorba de-o strajnică prigonire contra patriarchului sêrb *Brankovici*, care stă încă sub vĕlul secretului, dér de pe care a început sĕ se ridice deja un colţişor. Vĕdênd Bánffy, că n'o póte scóte la cale cu Sêrbii şi că conferenţa convocată de el dilele trecute n'a avut nicĭ un resultat positiv favorabil pentru scopurile meschine urmărite de stăpânirea unguréscă, condeiele plătite au început sĕ dea năvală contra patriarchului sêrbesc, presentându-l ca pe un conspirator în potriva statului.

E vorba de-ocamdată de un atac forte veninos, publicat în oficiósa unguréscă „*Országgülesi Ertesitö*" şi datat din Panciova, contra patriarchului Brankovicĭ. Comunicatul oficiósei ungurescĭ e de natură a produce o mare surprindere şi indignare contra uneltirilor banffyste, din care causă îl reproducem şi noi în traducere. „*Országgülesi Ertesitö*" sub titlul „*Secrete naţionale sêrbescĭ*" scrie:

In Joia trecută ministrul-preşedinte a conferat cu mai multe notabilităţĭ sêrbescĭ, că în ce chip s'ar puté reedifica autonomia bisericei sêrbescĭ pe basa articulului de lege dela 1868 astfel, ca deoparte sĕ se facă posibilă deplina înflorire a afacerilor bisericescĭ şi culturale sêrbescĭ, ér de altă parte sĕ se facă imposibil, ca, în marea pagubă a intereselor bisericescĭ şi culturale, autonomia sĕ fiă acoperitórea *abusurilor eclesiastice, a administrării neregulate a averii şi a acelei demagogii politice primejdióse*, care în interesul binepriceput al Sêrbilor este tot aşa de periculósă, ca şi pentru stat.

Cât de mare e necesitatea reedificării autonomiei sêrbescĭ în acéstă direcţiune, o dovedesce mai bine mişcarea produsă în acele cercurĭ sêrbescĭ la scirea despre convocarea conferenţei, carĭ cercurĭ erau obicĭnuite, ca autonomia bisericéscă sĕ fiă paravanul după care se ascunde *demagogia politică şi tendinţele panslave (!).* Aceste cercurĭ au gândit, că planul ministrului-preşedinte nu e alt-ceva, decât modificarea autonomiei în ast-fel de chip, care sĕ facă absolut imposibile astfel de uneltirĭ politice pe viitor. E fórte natural, ca aceste cercurĭ sĕ considere drept un atentat de nimicire a autonomiei orĭ-ce transformare în direcţia acésta. In cercurile sêrbescĭ dătătóre de ton se susţine cu tótă siguranţa, că însuşĭ patriarchul *Brankovicĭ* este cel mai zelos propagator al acestei credinţe, dér Sfinţia Sa nu s'a mulţumit cu atât, ci — ca sĕ împiedece pretinsul atentat al ministrului-preşedinte — şi-a luat refugiul la astfel de mijlóce, carĭ aruncă o viuă lumină asupra *patriotismului forte dubiu* al acestui prelat. Indată-ce patriarchul Brankovicĭ a aflat despre planul conferenţei, a trimis numai decât pe archimandritul *Ruvaracz* la Metropolitul *Mihail* din Belgrad, ca sĕ confereze cu el asupra celor de făcut. Pentru discutarea acţiunei, metropolitul *Mihail* a trimes la Carlovĕţ pe Ivan *Georgevicĭ*. Acest Georgevicĭ este amicul intim al metropolitului şi al fostului regent sêrb *Risticĭ*, ér în ministerul-Avakumovicĭ a fost ministru de culte. Georgevicĭ e cunoscut, ca *cel mai fanatic panslavist*, care chiar de curênd a publicat în „*Szopszki Zastava*" un ciclu de articulĭ maghiaro-fagĭ.

Resultatul acestor împrumutate convenirĭ diplomatice a fost, că în pressa din Belgrad s'a început o adevĕrată campaniă diaristică contra Ungariei. Atacul, cum am amintit, l'a început însuşĭ Georgevicĭ şi l'a continuat un alt confident al lui *Risticĭ*, Iovan *Zsivanovicĭ* în „*Vecerne Novosti*", care între altele dice:

„Sĕ persevereze fraţii noştri din Ungaria în lupta pentru credinţa şi biserica

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Statua dela Iaşĭ

a lui

Stefan cel Mare

(7) (Urmare).

Un mare ţĕran dela Dunăre.

Noi, Francesii, n'avem în repertoriul inimii nóstre patriotice nicĭ un refren d'o aşa inspiraţiune asupra vr'unuia din fluviile nóstre: Seine, Soire, Rhône, Garonne („Garonne lanturla" de Nadand) spre a-l compara cu doina românéscă. Dér colo în depărtare, pe valea Dunării, solul electriséză ţéra întrégă: poeţii inviază malurile, deştéptă echourile văilor, echourĭ când de durere, când de bucuriă. Lung timp privaţĭ de-o adevĕrată patriă, aceştĭ ómenĭ au captat frumuseţile magice ale solului lor natal, cum se capteză un isvor. Din acest punct de vedere ei mai sunt şi adĭ soldaţĭ şi poeţĭ. Literatura lor, ce nu e tocmai aşa vechiă, a început sĕ scóţă la lumină cântecele poporale şi rouă de lacrimĭ pe ele. Nicĭ rĕsbóiele, nicĭ invasiunile nu putură birui, copleşi în inima Românului dragostea de ţéră. Nimic nu putù şterge din aducerea lor aminte suvenirul Patriei române, ce cât-va timp fù suprimată din istoriă. Deşi neatêrnarea ţĕrii mai multe vécurĭ n'a fost decât un vis, un vis, un suvenir, o speranţă, ea totuşĭ persista de-a trăi în ideiă, în poesiile lor poporale înscrise pe lama săbii lor.

In tot decursul istoriei ei nu cunosc decât durerile şi bucuriile Patriei. Chiar şi adĭ, ce-i preocupă mai pre sus de tóte, e grija de neştirbirea moşii lor; pămêntul naţional le e totdéuna înaintea ochilor; lui i-se adreséză dênşii, ca la o fiinţă ideală, invocându-o şi evocându-o. Eacă ce am înţeles din gura celor, carĭ îmĭ istorisiau domnia lui Stefan cel Mare; écă ce am mai înţeles şi din musica de lacrămĭ şi de scânteierĭ de note a lăutarilor. Parisul îi cunósce pe aceştĭ artiştĭ cu fisonomia bronzată şi cu degetele animate de fluid musical. Când cu sabatul internaţional, ei amusară Parisul impodobit, cântându-i echourile văilor lor indepărtate, unde visurile planéză şi se anină de arborĭ ca roua dimineţii. Şi Parisul s'a îndrăgostit de tonul straniu al acestor melopee necunoscute şi neînţelese de el.

Cu tóte acestea parisianii alergau în *rue de caire,* din Exposiţiă, pentru a găsi sensaţiunĭ şi nu pentru a le înţelege. Ce'l interesa pe Parisian era cadenţa musicală. Fluerul lui Pan îl încânta. Fluerul acesta ne-a arătat adêncul sufletului ţĕranului român. Ţiganii ungurĭ sunt nisce căldărarĭ pe lângă lăutarii românĭ; musica lor e o poemă de metal rece, pe când lăutarii românĭ au găsit în pădurile României fluerul pastoral cel dulce. Lui i datorim echourile Patriei mult iubite, echourile ţĕrii mănóse şi martire în acelaşĭ timp. Crângurile suspină şi cântă jalnic în accente plângĕtóre invasiunea limbilor străine şi retragerea poporului la munţĭ, departe de câmpiile cu grâne, ce nu vor mai cresce pentru el. Dér Parisianul n'avù timp sĕ se oprescă la detalii de aceste. El nu vedea în melopea acestor cânturĭ, decât pe Zeul Pan şi pleca când era săturat séu enervat d'o musică de eroism, de lacrămĭ şi de strigăte de durere.

Parisul adoptă pentru trebuinţele sale de oraş o poesiă tradiţională, în care un popor tênĕr şi mult încercat îşĭ regăsi elementele vieţii sale publice şi isvorul regenerării sale. Printre legendele cântate de lăutarĭ, Parisul audi şi balada lui Stefan cel Mare, pe care mama lui refusa sĕ-l recunóscă şi sĕ-l priméscă în castel. Stefan scurs de puterĭ, nu mai putea lupta. Era sĕ fiă nimicit. Spre a-se salva, vine la mamă-sa, cerêndu-i asil peste nópte. Dér pórta castelului nu i-se deschide: Mama sa nu-l va primi, decât victorios séu mort. Dênsa nu vrea sĕ scie de-un fiu fugar. Atuncĭ Stefan plécă, prinde curagiu şi triumféză. Când am regăsit legenda acésta în Bazarul luxuos al Esposiţiunei, gândul meu era la ţéra lui Stefan cel Mare, unde lanurile de grâu sunt infinite, unde inimĭ candide speră şi şĭ-aduc aminte.

Pe cărarea evenimentelor gândul meu mĕ conducea acum în valea Dunării, la Bucurescĭ, unde asemenea vorbii de pămêntul Franciei, de ideia Patriei integrale cu amicii adunaţĭ înaintea statuei lui Mihaiŭ Bravul. Dér revenii la parisienii mei şi îi priviam cum fiă-care căuta în musica lăutarilor sensaţii potrivite instinctului său.

lor, şi fiă convinşĭ, că tot-déuna pot conta la fraţii lor din regatul sêrbesc, *dér mai ales la acel protector puternic al ortodoxismului, care are adĭ în Europa cuvênt hotărîtor*".

Că ameninţarea cu Ţarul rusesc şi cu întréga ortodoxiă nu este numai o declaraţiune extravagantă a singuraticilor diariştĭ sêrbĭ, ci o voce, care esprimă opinia publică oficiósă sêrbéscă, se vede lămurit din articulul „*Biserica şi naţionalitatea sêrbéscă în Ungaria*", publicat în „*Videlo*", organul guvernului sêrbesc, care judecând convocarea conferenţei, ca pe un atentat plănuit contra Sêrbilor, sfîrşesce astfel:

„Décă guvernul (unguresc) nu-şĭ va îndrepta greşala, atuncĭ *poporul sêrbesc stă în préjma unei lupte grele pentru interesele lui naţionale şi bisericescĭ*, luptă în care n'are numai *simpatia întregei sêrbimĭ*, ci şi *simpatia întregei lumĭ slave ortodoxe*."

Cum-că în dosul diarelor din Belgrad stă metropolitul *Mihail*, care ţine legăturĭ directe cu patriarchul *Brankovicĭ*, e o dovadă palpabilă imprejurarea, că societatea „*Bratstov*" a teologilor din Belgrad intenţionéză a arangea Dumineca un meeting de protestare „contra acelui atentat al ministrului-preşedinte br. Bánffy, pe care-l plănuesce asupra patriarchului din Carloveţ şi a bisericei sêrbescĭ".

Acésta este cea mai nouă uneltire a guvernului Bánffy contra Sêrbilor din Ungaria.

O lecţiune Armenilor.

Faptul, că Armenii vor sě-şĭ înfiinţeze o episcopiă armenéscă în Gherla, i-a pus pe gândurĭ pe „patrioţĭ". „Koloszvar" în numĕrul sĕu mai nou publică un articul întitulat „Episcopia armenéscă", în care-i conjură pe Armenĭ sě nu-şĭ strice frăţia cu Ungurii şi sě renunţe la „nebunia", de-a înfiinţa o episcopiă armenéscă.

In partea dintâiŭ a articului se arată mereu „generositatea" Maghiarilor, carĭ au primit în ţéra lor popóre străine cu scopul sě-şĭ împopuleze ţéra, ai cărei locuitorĭ din causa multelor rĕsbóie se împuţinaseră. Lucrul acesta însĕ şĭ-a arătat caracterul sĕu „periculos" numai în secolul de faţă, când „doctrinele libertăţii individuale au desvoltat până la estrem aşa disa cestiune de naţionalitate" şi au dat nascere la crearea autonomiilor confesionale ale naţionalităţilor, carĭ „au devenit cei mai periculoşĭ duşmanĭ ai unităţii şi integrităţii naţionale a statului".

De aci trece autorul articulului la Armenĭ, esprimându-şĭ mirarea, că „acum când *Armenimea este mai maghiară decât Maghiarul*", ei se ridică cu ideia unui episcopat armenesc. La urmă continuă apoi astfel:

„E de ne'nţeles, ce póte fi causa svîrcolirilor de adĭ ale Armenilor. Orĭ dóră costumul maghiar nu este pentru ei bun, ca port de galá, orĭ dóră Petőfi şi Arany János nu sunt pentru ei bunĭ poeţĭ, orĭ dóră pentru ei nu este bun Munkacsi ca pictor şi Hubay Jenö ca artist? Cu „csardás"-ul unguresc ei nu sciu óre sě-şi petrécă şi nu sciu sě se desfĕteze cu cântecele nóstre unguresci şi cu înfocatele nóstre vinurĭ, când inima le e plină de întristare, orĭ bucuriă? Ce este aceea, prin care trebue sě se manifesteze trecutul lor, ca Armenĭ, şi ce le lipsesc lor în Ungaria pentru de-a duce o viéţă mulţămită şi fericită? Nu ajunge óre, că din acéstă sermană ţéră vor sě facă o Valachiă, o Serbiă, o Slavoniă, acum mai umblă şi cu ideia unei Armenii?

„Căcĭ sě-şĭ însemne bine Armenii: numai un sentiment naţional póte încăldi peptul unui om, şi décă cel mai bun patriot maghiar, fiă el şi Armean, nu mai aduce jertfe pe altarul limbei maghiare, décă trebuinţele sale sufletescĭ, ideale şi artistice nu şi-le mai înlocuesce din acelaşĭ loc cu noi Maghiarii, décă poeţii, artiştii musica, limba şi istoria nóstră devine străină înaintea lui, atuncĭ mai curênd séu mai târdiu îi va deveni strein tot ce e unguresc.

„Noi am credut şi credem şi acum, că pe armenimea maghiară nu o légă nimic de Armenia, afară de consciinţa originei comune. Am credut, că ei tocmai aşa sunt Maghiarĭ, ca şi noi. Nu vĕ ocupaţĭ decĭ (Armenilor) cu înfiinţarea *unei instituţiunĭ de prisos*, nu vĕ ocupaţĭ cu o ideiă, care *negreşit produce rĕu sentiment*, deóre-ce ne reamintesce analogii triste; nu credeţĭ, că voi sunteţĭ şi acum Armenĭ, deşi sunteţĭ de origine armenéscă, tocmai aşa, precum pe poporul maghiar dela Calata nu-l considerăm ca tătar, deşi e de viţă tătăréscă, — şi bunului bĕtrân Kovrig, care voesce sě facă o fondaţiune de multe sute de mii pentru înfiinţarea unei episcopii armenescĭ, spuneţĭ-i sě facă acea fondaţiune *în amintirea mileniului* pentru un scop naţional, care întăresce şi nu slăbesce ideia naţională a acelei naţiunĭ, care Armenimei i-a dat scut, avere, fraţĭ maghiarĭ şi patriă."

SCIRILE DILEI.

— 19 (31) Martie.

Iubileul „României-June". O scire din Viena vestesce, că protectoratul iubileului societăţii social-literare „România-Jună" l'a primit cu multă bună-voinţă d-l Nicolae *Dumba*, membru în senatul imperial, camandor al ordinului Leopoldin, membru onorar al „României-June" etc. Acéstă împregiurare — dice scirea vieneză — servesce de bun augur şi asiguréză în mare parte reuşita iubileului, căcĭ d-l *Dumba*, fiind cetăţén de onóre al oraşului Viena şi un binefăcĕtor al acestui oraş, este fórte popular şi iubit de vienesĭ. Invitările şi programul pentru aceste frumóse serbărĭ iubiliare, carĭ se ţin în dilele de 9—11 Aprilie a. c., se vor expeda cât mai curênd. Participanţĭ se aşteptă din tóte părţile.

—o—

Părechia regală română, care era sě plece Dumineca în străinătate au amânat plecarea la Abazzia pentru ierĭ Lunĭ. Suveranĭ românĭ au plecat la óra 5 şi 50 minute din Bucurescĭ, cu un tren special, însoţiţĭ în acéstă călĕtoriă de d-l colonel Priboianu şi d-na Mavrogheni, prima damă de onóre a M. S. Reginei. Majestăţile Lor se vor reîntórce în ţéră la 10 Aprilie, ér nu la 7, după cum am anunţat.

—o—

Necasurile ministrului Fejérváry. Ministrul de honvedĭ br. Geza *Fejérváry* a dat de belea cu generalii dela honvedime despre carĭ a făcut amintire în discursul sĕu cu ocasia desbaterilor asupra budgetului honvedimei. Foile din Budapesta spun, că se vorbesce fórte serios, că generalul *Zoltan* Elek l'a provocat la duel, dér că afacerea numai cu mare greutate a putut fi delăturată. De *Zoltan* a scăpat cum a scăpat, dér mai cu greu o s'o scótă la bun sfîrşit cu generalul *Huberth*. „Budapesti Hirlap" spune, că Huberth deja Sâmbătă trebuia sě provóce pe Fejerváry la duel. — O scire telegrafică mai nouă spune, că generalul *Huberth* a provocat de fapt pe *Fejérváry*. Afacerea s'a tranşat pe „cale cavaleréscă" în mod pacînic.

—o—

Biserică arsă. Din Lille se telegrafézá despre un foc îngrozitor. Focul s'a iscat din causa unor lucrătorĭ neatenţĭ, şi a prefăcut în cenuşă o biserică, ér' într'un spital a făcut marĭ pagube. Biserica, care a cădut jertfă se chiăma „Saint-Sauveur". Ea s'a aprins nóptea şi a ars fórte iute. Flăcările au aprins şi spitalul din apropiere numit „Saint-Sauveur", care a început a arde. La stîngerea focului, pe lângă pompierei, au mai ajutat şi soldaţi de acolo. Din aceştia o parte ajutau la stîngerea focului, altă parte scotea pe bolnavĭ din spital, carĭ spre fericire au şi putut fi scăpaţĭ, ér trei dintre morboşĭ, după cum se anunţă, au murit de frică. Dupa marĭ ostenelĭ focul a fost localisat. Cu ocasia focului s'au nefericit maĭ mulţĭ soldaţĭ. 15 Soldaţĭ au fost trimişĭ sě scape farmacia din spital, acĭ ei au beut o sticlă cu venin, în credinţa că e rachiu. Soldaţii au fost transportaţĭ numai decât în spital, ér şéşe dintre ei până acum au şi murit.

—o—

Un nou cheiu în Galaţĭ. La Galaţĭ se va face un nou cheiŭ în locul cheiului particular de adĭ. Lucrările, în valóre de *100,000 lei*, au fost deja adjudecate asupra d-lui Roberto Camiz.

—o—

Methusalem. In diua de 27 Februarie a. c. a încetat din viéţă femeia Stefana Simion Garcea, din comuna Perşinarĭ, judeţul Dâmboviţa (România) în etate de *119 anĭ*; numita femeiă, în timpul cât a vieţuit, a fost sănătósă.

In préjma mileniului.

Diarului „Allg. Zeitung" i-se scrie din Budapesta între altele:

Cu cât ne apropiem mai mult de începutul marilor serbărĭ ale mileniului, cu atât mai deprimate sunt spiritele, cu atât mai puţină bucuriă şi speranţă umplu inimile. Pare că apasă ceva pe piept publicul, care în tóte aserţiunile şi manifestaţiile sale arată un simţ de temere şi de nemulţămire, pe aicĭ neobicĭnuit.

Orĭ încătrău te uiţĭ şi tragĭ cu urechia, nu dai nicăirĭ de un cuvênt vesel. Pretutindenĭ întêmpinĭ deprimare, îndoielĭ, nemulţămirĭ şi neîncrederĭ, atât în propria putere, cât şi în aceea a bărbaţilor şi a cercurilor conducĕtóre. Statul şi societatea sufer de o bólă grea, de rele, a căror delăturare e urgent necesară în interesul binelui comun...

Meseria josnică a denunciaţiunei, a poftei de suspiţionare şi de calumniă, a aflat în viaţa publică a Ungariei un larg teren, şi pofta de scandalurĭ vine în ajutor acestor nisuinţe. Din sala dietei acest curent trece uşor în pressă, de aci se întórce şi mai întărit érăşĭ în dietă. Astfel de sĕptĕmânĭ şi de lunĭ de dile încóce, ne tăvălim în noroiul unor istorii de corupţiune adevĕrate, orĭ născocite...

Di de di dă omul de asemenĭ „destăinuirĭ", carĭ în mare parte sunt cu intenţiune umflate, schimonosite şi întortochiate, după cum cer micile interese de partid..

Nu mai puţin nelinişteşce pe privitorĭ sĕlbătăcirea moravurilor la generaţia tinĕră, sălbătăcire, ce cresc vĕdênd cu ochii, terorismul, ce se manifestă faţă cu cei ce au alte idei şi alte părerĭ; acest terorism se estinde şi asupra limbei de conversaţiă şi asupra îmbrăcămintei. E vorba, ca mileniul sě fiă tot-odată punctul de plecare pentru o generală siluire cu privire la îmbrăcăminte în tótă Ungaria. Fuga de lucru şi alergarea după plăcerĭ se asociază la acéstă poftă de demonstraţiunĭ esterióre. Despreţuirea muncei liniştite a cetăţénului, precum şi vênarea după câştig bogat şi fără ostenélă, sunt urmările firescĭ ale unei astfel de vieţuirĭ.

Avêntul economic al Ungariei asemenea sufere în urma acestor stărĭ de lucrurĭ. Aicĭ ómenii voesc sě guste mai mult, decât sě câştige, şi se aruncă cu uşurinţă şi fără pricepere asupra jocului de cărţĭ şi de bursă. Evenimentele lunilor din urmă au nimicit în privinţa financiară mulţime de esistenţe, orĭ le-au adus la marginea prăpastiei.

Tóte momentele atinse, la carĭ trebuie sě se mai adaugă şi desbinările şi certele mai vechĭ pe terenul confesional şi naţio-

---

Incât pentru mine, nu mĕ puteam înşela însĕ asupra simţului intim şi atavic al fluerului magic, căcĭ în el vibra Patria română cu durerile, cu speranţele ei, aşa cum o vĕdui la Bucurescĭ şi la Iaşĭ, inspirând pe Românii ce-mĭ arătau statua marelui Voevod Stefan, opera lui Frémiet.

In 1886 fiind în faţa monumentului equestru, ce e imaginea Patriei române, am început sĕ înţeleg valórea unui artist ca Frémiet, care sciŭ sĕ fiă la înălţimea reputaţiunii sale. Statua lui Stefan cel Mare fŭ comandată la Frémiet de unul din prinţii Ghica pentru oraşul Iaşĭ, unde Ghiculeştii fuseseră Voevodĭ. Mărturisirea soţilor noştri, carĭ îmĭ spuneau: „Unui Frances îi datorim statua acésta", mĕ îndemnă sĕ scriu într'o di despre artistul a cărei operă rĕspunde atât de minunat sentimentelor esprimate în presenţa mea. Un moment mi-se părea, că Românii aceştia atât de bravĭ şi de generoşĭ, inainte de tóte înţelegeau póte mai bine decât noi, Francesii, valórea unui om, ca Frémiet. *Inţelegeau*, nu e tocmai cuvêntul just, *simţiau*, trebue sĕ spunem. Esistă un raport între aceştĭ patrioţĭ, a căror independenţă este una din problemele cele mai curióse ale istoriei contemporane, şi rolul statuarului însărcinat cu realisarea celei mai intime aspiraţiunĭ a lor; un raport de armoniă tainică vidibil numai prin mintea nóstră. Atuncĭ Frémiet îmĭ părŭ, ca unul din acei eminenţĭ artiştĭ, carĭ cu tótă contemporaneitatea lor, sunt din tóte timpurile, prin faptul, că au misiunea de-a înzestra popórele ce li-se adreséză, cu icóna credinciósă a trecutului lor istoric. S'ar puté dice, că popórele au trebuinţă de aceştĭ marĭ creatorĭ de imagine, spre a stabili înaintea areopagului celorlalte popóre, drepturile lor la esistenţă. Pentru un ţĕran român, care nu scie nimic de Jeanne d'Arc, în diua când va audi vorbindu-i-se de eroina francesă, Stefan cel Mare i-se va păré o figură istorică de acelaşĭ ordin. Marele Voevod român i-se va arăta ca o întrupare a ideii de Patriă cu tot cortegiul de devotament, de durerĭ suferite împreună, de nouĕ speranţe, de cult şi de lacrimĭ pentru morţii naţiunii, — într'un cuvênt cu cortegiul tainelor sfinte ce constituesc Patria integrală.

Ştefan cel Mare fŭ supranumit Atletul lui Christ; Jeanne d'Arc fŭ o antemergĕtóre a lui. Numele lui Frémiet e legat de aceste douĕ evocaţiunĭ ale Patriei, ca numele unui misionar de pelerinajul ce l'a organisat. Pe lângă aceste, Frémiet e autorul şi al statuei *Credo*. O lume de înalte idei ni-se reveléză. N'avem d'a face c'un Vaudeville, nicĭ c'o dramă, nicĭ c'o tragediă. Ne găsim în faţa artei pure, a artei măreţe, ce e mai pe sus de artificii şi de convenţiunĭ. Persónele în cestiune sunt marĭ prin ideia, ce le însufleţesce. Ideia acésta pornesce din focarul familii şi merge până la fruntaşĭ, când străinul le calcă. Nu e deşartă concepţiunea acésta pentru care vieţĭ de ómenĭ se sacrifică. Mórtea e sancţiunea finală. E necesar, ca un resort moral puternic sĕ nască fiinţele constituite în naţiune şi grupate în jurul ideii de Patriă. Resortul acesta e credinţa, ce în acelaşĭ timp e şi forţa şi sacrificiul de sine insuşĭ: e *Credo*.

Talentul lui Frémiet, reuşind în atâtea rêndurĭ sĕ dea o formă umană ideilor de elevaţia acésta, m'am gândit sĕ mĕ opresc asupră-i. Privirea Românilor mei, îndreptată asupra statuii lui Ştefan cel Mare (statua, ce a traversat Parisul ca un simplu obiect de exportaţiune), m'a luminat atuncĭ asupra distanţei ce e între ómenii, carĭ trăesc pré repede şi superficial, ca Parisienii, şi cei carĭ conservă ca Dunărenii aceştia, timpul d'a trăi simplu c'un anumit numĕr de idei esenţiale şi bune. Potopul de spirit, ce se varsă peste creerii noştri parisienĭ nu ne mai permite d'a ne simţi ferioiţĭ şi mulţumiţĭ cu ce e simplu. In Francia e un mod de distincţiune d'a fi complex. Vêntul de idei suflă d'odată din cele patru puncte cardinale. Gândirea nu mai e o plăcere, nu mai e o bine-facere; ne zăpăcesce, ca o furtună. Spiritul public nu mai scie unde sĕ se fixeze. S'învêrtesce ca un roiŭ de albine fără rost. Atenţiunea generală e agitată de frigurĭ. Ómenii s'întortochiéză în haosul atâtor lucrurĭ puse în mişcare d'odată. Cugetătorul se întrébă cui póte profita acest

nal, esplică de ajuns lipsa orĭ-cărei disposiţii sĕrbătoresci faţă cu festivităţile mileniului, pe carĭ Ungaria le aştéptă mai mult cu grijă, cu îndoielĭ şi hesitând, decât cu bucuriă mândră, cu speranţă şi încredere.

Din Bucovina.

De lângă vadul Vladichei, Martie 16/28 1896.

De pressuris ecclesiae.

Óre este bine, ca preoţii iştĭ tinerĭ sĕ ţie pe'n satele, unde ómenii vorbesc o parte românesce, ér alta rusesce, liturghia şi rusesce şi sĕ li-se predice şi'n limba ruténă? Clica pretinde, că atât una, cât şi alta sĕ se practice în ambele limbĭ. Eu însĕ nu-s de părerea ei, căcĭ din causa acestei procedurĭ esercitate până acuma de sus, constată istoria pierderĭ de tot marĭ în privinţa limbei.

Aşa a dis şi deputatul român *Vasilco* într'o cuvêntare, ţinută mai deunădĭ în camera imperială, că mai demult cereau chiar guvernele austriace, ca peste Prut, unde în diua de adĭ au devenit mai tóte satele rutene, sĕ se înfiinţeze şcolĭ moldovenescĭ, pe când acuma guvernul nu voiesce sĕ întemeieze pentru Românĭ nicĭ măcar un gimnasiu român în capitala ţĕrii, în Cernăuţĭ. Românii sunt trataţĭ, ca o cenuşotcă a monarchiei — aşa dice acest deputat — pe când Rutenilor li-se acórdă tóte drepturile constituţionale. In satele mixte, rĕmăşiţele de Românĭ cu limbă străină ar trebui cultivate naţionalicesce, ér nu lăsate în stare de barbariă, în înapoiere şi'n lipsă de carte; ar trebui sĕ li-se dea o organisare esactă, ca ast-fel trezindu-li-se gelosia pentru drepturile lor, sĕ-şĭ pótă cultiva interesele atât cele materiale, cât şi cele culturale, naţionale şi religióse, pe cât se póte de mult; numai în acest chip românismul, — care a dat în ţéră îndĕrĕpt, mai ales în districtele mixte, prin perderĭ enorme către domnii rutenĭ, — s'ar întări tot mai mult, pe de altă parte ortodoxia ar face mai mult progres şi ar deveni mai intensivă, ér catolicismul şi greco-catolicismul rutén în cele 41 de centre cu 61 de persóne preoţescĭ, n'ar puté câştiga, prin propaganda lor, teren îngrijitor, căcĭ li-s'ar puté pune piedecĭ seriόse.

Aicĭ trebue sĕ amintesc, cum-că unii din cei marĭ dic, că preoţimea sĕ nu pue preţ pe naţionalitate, ci pe credinţa ortodoxă, dér óre nu sciu mnea-lor, că prin perderea naţionolităţii române se perde şi confesionalitatea; nu sciu, că prin inaintarea rusismului înainteză şi unia rutenismului?... Poporul român, după cum se vede, trebue sĕ-şĭ elupte încă de-amu situaţia, ce-i este necesară pe tóte terenele, atât pe cel bisericesc şi şcolar, cât şi pe cel economic şi administrativ, pe carĭ de present întîlnesce el piedecĭ de tot marĭ, puse de naţiunile conlocuitóre. Cestiunea este decĭ de tot gravă, luând în privire greutatea spiritului străin de ţéră şi de poporul nostru, care se impune chiar în contra voinţei Românilor băştinaşĭ.

Decĭ cunoscênd modul de a lucra din partea unora dela cârmă, se póte uşor esplica indignaţiunea Românilor, luând ei în privire cifrele cele marĭ asupra procentelor de desnaţionalisare în ţéră. Ei nu vor tăcé, pe cât timp vor vedé, că dreptatea şi adevĕrul nu domnesce pretutindene şi că basa tuturor lucrărilor nu e legea, ér pe de altă parte, că străinismul nu se combate cu puterĭ unite în puterea legilor fundamentale şi a constituţiei imperiului austriac, ci din contră se sprijinesce pe cât e cu putinţă. Din orĭ-ce punct de vedere, reflexul politic al înapoierii elementului român e evident, şi de aceea lucrul e de tot fatal.

Déră sĕ nu pierdem curagiul: referinţele trebue sĕ se schimbe spre bine. Rĕul îşĭ are dela un timp sfîrşitul sĕu, éră rana inimei, causată prin venin, se póte vindeca prin contra-venin...

Cât despre limba română, apoi în privinţa ei dicea George Sion — Dumnedeu sĕ-l ierte — că'ţĭ săltă inima, când o audĭ, pe de altă parte, că 'ţĭ dispare orĭ ce căldură fericitóre din suflet, décă vorbescĭ în graiŭ străin, căcĭ Sion, după-ce aduce imnurĭ de laudă la adresa limbei române, cântă şi aşa:

> Dér vorbind în limbĭ străine
> Nu pot sĕ v'ascult,
> A fugi în lume 'mĭ vine
> Căcĭ mi-i ciudă mult:
> Inima mi-i sĕ răcesce,
> Móre visul meu...
> Vorbiţĭ, scrieţĭ românesce
> Pentru Dumnedeu etc. etc.

Limba decĭ e odorul cel mai scump... e sufletul naţiei... de glasul ei: adecă ca s'o învĕţăm şi sĕ-i urmăm, trebue sĕ ascultăm cu mic şi mare, pentru-că cei ce n'ascultă, sunt mai tot-déuna pedepsiţĭ. Pentru neascultare au fost îndată la începutul lumii Adam şi Eva scoşĭ afară din raiŭ, pentru neascultare au fost toţĭ ómenii cei rĕi pedepsiţĭ cu potopul... éră către muierea lui Lot, étă ce a dis un ânger: tu sĕ mergĭ drept înainte, sĕ nu te uiţĭ nicĭ de cum îndĕrĕpt la pierderea Sodomei şi a Gomorei, că de nu-i face aşa, cum îţĭ dic eu, şi nu-ţĭ vei păzi tréba şi drumul tĕu înainte, vei fi pedepsită, — déră ea cu tóte acestea n'a ascultat de ânger, ci s'a uitat înapoi şi s'a prefăcut în stâlp de sare... Tot aşa şi Românii indiferenţĭ, de nu vor asculta de vocea ângerului păzitor al naţiei, de graiul dulce al geniului ei, de nu vor păzi limba, ea se va preface în alta, ér ei în partea cea mai mare vor deveni pietri fără simţ faţă de naţiă... şi acésta cred, că nimenĭ nu o va face, ca sĕ dispreţuéscă ceea ce-i mai scump în lume pentru dênsul, ceea ce a moştenit dela moşĭ-strămoşĭ, ca un juvaer vrednic de păstrat.

(Va urma.)

---

desechilibriu al facultăţilor unui popor. De sigur, că acelora, carĭ speră totul din o zăpăcélă şi uşurinţă generală, acelora, carĭ găsesc prilejul, în slăbiciunile nóstre numĕróse, d'a multiplia traficul transacţiunilor lor de tot soiul. O carte rea, un sistem pernicios, vor pĕtrunde cu atâta mai usor, cu cât atenţiunea publică, fiind solicitată din mai multe părţĭ d'odată, va avea mai puţin timp d'a se gândi şi rĕsgândi asupra punctului, unde ar trebui sĕ fiă mai vigilentă. Se publică la Paris atâtea cărţĭ, apar atâtea opere d'artă, sunt atâţia artiştĭ, atâtea jurnale, atâtea şi atâtea altele încât s'a făcut un obiceiŭ d'a ceti fără d'a conchide, şi d'a privi fără d'a vedea. Critica e ironică şi de loc obiectivă. Ea négă ce o genéză, distruge ce nu întră în programul determinat. Ni-se impun reputaţii şi succese fabricate în birourĭ de redacţii. Ni-se crează o atmosferă de opiniunĭ d'a gata, ce nu ni le-am însuşi şi nu le-am susţiné nicĭ două minute, décă ar fi posibil sĕ reflectăm o secundă. Aceea ce se numesce curentul parisian, e un tren atât de rapid încât se póte dice, că el nu e decât un deraiament continŭ. Décă eşim puţin din el, décă căutăm sĕ zărim d'unde suflă vêntul, vom vedé, că suntem victimele unei confesiunĭ, ce nu profită decât numai acelora, carĭ o întreţin spre a obţine un resultat, ce ne va mărmuri, când vom da cu nasul de el, ca d'un fapt împlinit. Procesul uşurinţii nóstre nu mai e de reînceput. Destul ni-l fac pedanţii, ce vor sĕ tragă folóse din el. De-altmintrelea cuvinte de acestea ca *uşurinţă* şi altele n'au valóre decât când se întemeiéză pe fapte. Şi uşurinţa nóstră nu e un pericol, decât din momentul esagerării ei prin o stare anumită a spiritului public, ce ne face sé dăm importanţă ómenilor şi lucrurilor, carĭ n'au nicĭ o valóre. Prostia nóstră e d'a ne lăsa sĕ ni-se influenţeze judecata sănĕtósă prin o clică de personalităţĭ, dise parisiene, şi ardicate de curent.

E greu, ca meritul sĕ ocupe adĭ locul ce i-se cuvine, decând apreciarea cuiva depinde de reclamă mercenară.

(Va urma.)

SCIRĬ ULTIME.

Bucurescĭ, 30 Martie. „Epoca" afirmă, că dilele trecute s'a ajuns la o *înţelegere între Rusia şi Bulgaria* asupra încheierii unei *convneţiunĭ militare*. Condiţiunile impuse Bulgariei sunt: 1) *Punerea porturilor Varna şi Burgas la disposiţia Ruşilor;* 2) *Concentrarea armatei bulgare la Şumla*, adecă în cuadrilaterul, care alcătuesce posiţiunea strategică de căpeteniă a nordului Peninsulei-balcanice.

Dare de sémă,

despre sumele incassate ca supra-solvirĭ cu ocasiunea petrecerei arangiate de tinerimea română din Oradea-mare la 16/28 Ian. 1896.

(Urmare).

Colecta Nr. 5, Colectantă: D-şóra *Alesandra Popovicĭ* 1 fl., Silvia şi Ileana Popovicĭ câte 50 cr. Total 2 fl. — Colec. Nr. 6, colectantă: D-şóra *Constanţa Sêrbu* 3 fl., Aurel N. Popovicĭ 2 fl., N. N. Alesandra Sêrbu 1 fl. Total 7 fl.

Col. Nr. 7, colectantă: D-şóra *Veturia Telescu* 1 fl. 25 cr., Dr. G. Vuia 2 fl., Oct. Stolojan, Vas. Mangra, Dr. Popu, Rom. Nestor, Dr. St. C. Popp, G. Macavei, L. Tămăsdan, Tr. Vaţian, Dr. Demian, Luisa Sida, Maria Dr. Popescu, Anna Barb, Minerva Rozvan, V. Magdu câte 1 fl.; Moise Bocşan 1 fl. 50 cr. Ign. Ursu, Vĕd. G. Dogariu câte 50 cr. Total 20 fl. 25 cr. Col. Nr. 8. colectantă: D-şóra Anuţa Popescu 1 fl.

Col. Nr. 9, colectantă: d-ra *Ermina Marcovicĭ*. Maria Petrovicĭ, St. Luţarĭ, D-na I. Rusu, Mihai Chicin, Emilia Chicin, Leontina Ghergariu, Alesandra Crişan, Aurelia Ciόra, Persida Caba, Isac Mudrichĭ, Ermina Marcovicĭ câte 1 fl.; Surorile Oros G. Petrovicĭ, Emilia Negreu, M. Negru Mariόra Cociuba, Rosalia Lugoşian, I. Dascal, Moise Bocşan câte 50 cr. D. Micu 30 cr. T. Vidican, Livia Caracioni, I. Căpitan, St. Faur, G. Bujigau, I. Roman, nelegibil, Anonim, câte 20 cr. Sig. Bozgan, Anonim câte 10 cr. Total 18 fl. Nr. 10. colectantă d-şóra Lucia Feier, 2 fl.

Col. Nr. 12, colectante: Drele. Aurora şi Florica Pavlovicĭ 2 fl. Col. Nr. 13, colectant. R. D. *Sigismund Bejan*: Fraţii Vaina 5 fl., Sig. Bejan 2 fl., Ales. Leşĭ, Ioana Goron, Ios. Papp câte 1 fl. Dim. Marcuşĭ 50 cr. Total 10 fl. 50.

Col, Nr. 14, Colectantă D-na *Aurelia Hosszu*-Longin: Aurelia Hosszu-Longin, Francisc Hosszu Longin, Ales. Moldovan câte 2 fl. Susana Csató 1 fl. Vilma Schuster 50 cr. Total 7 fl. 50 cr.

Col. Nr. 15, colectantă d-ra *Cornelia Fercu*: Em. Ungurean, Dr. P. Ţigle câte 5 fl; Cornelia Fercu, Anca, Silvia Gaita câte 2 fl. G. Ioanovicĭ, Iuliana Mora câte 1 fl. 50 cr., Bugariu, Aurora Ardelén, Costa Mihailovicĭ, Lucreţia Mihuţa, Cornelia Berariu, Cornelia Leményi câte 1 fl. nelegibil 50 cr. Total 25 fl. 50 cr.

Col. Nr. 16, colectantă d-şóra Elena Mica: Vasiliu Mica 5 fl.

Colecta Nr 18, colectantă d-şóra *Silvia Trifan*: Const. Stejar, Dr. Diaconovicĭ, Aurelia Popescu, P. Pipoş, Dr. Amos Frâncu, Eugenia Greavu, Iustina Barza, Dora Dancaş, Letiţia Botoş, Silvia Trifan câte 1 fl. Nic. Şuluţ, Elena Stroe, D. Cunţan, I. Creţu, câte 50 cr. Total 12 fl. Col. Nr. 19, colectantă d-şóra *Minerva Cosma*; N. N. 20 fl.

Col. Nr. 20 colectantă d-ra *Aurelia Candrea*: Romul Coţoi 2 fl. Aurelia Candrea 1 fl. 50 cr., Teodor Pap, Ioan Bulenik, Irina Ciuciu, Maria Gligor, D-na Sida Dénes câte 1 fl., Boloş 50 cr. Total 9 fl.

(Va urma.)

DIVERSE.

Câte bătăi face inima unui om, care trăesce 70 de anĭ? Aci sunt socotite bătăile când inima nu-i iritată, pentru-că iritată fiind ea face pe minut 90—100 bătăĭ séu se scobóră şi până la 40 de bătăi pe minut. Décă se iau 70 de bătăi pe minut, pe-o di se vin 100,800 de bătăi, pe un an 5,681,720 şi pe 70 de anĭ 257,720,400 de loviturĭ pe minut.

Noul cabinet italian. Diarul italian „Secolo" publică următórea glumă despre noul cabinet italian:

Rudini
Ricotti
Brin
Costa
Sermoneta
Branca
Colombo
Perazzi
Cuicciardini
Gianturco
Carmine

Literile grase cetite din sus în jos, dau propositiunea: „Non son ladri" (Nu sunt (ómenĭ) de nimic). Şi acésta e destul de bună recomandaţiă pentru noul cabinet!

Simte durere omul lovit de fulger? Lucrul acesta a fost cercetat şi s'a aflat, că cel ce e lovit de fulger (trăsnet) nu mai simte nicĭ o durere. Profesorul Tyndall dice, că cel lovit de fulger nu mai are timp sĕ mai simtă ceva durere. Fulgerul are lipsă numai de 1/10,000 secunde ca sĕ se scobóre din înălţimea sa şi sĕ străbată prin trupul omului. Omul nicĭ nu vine la ideia, că cel lovit sĕ mai simţă ceva. Profesorul Tyndall într'o di avù ocasiunea de-a cunósce influinţa fulgerului. Tyndall luà în mână sêrma unei baterii electrice constătătóre din 15 butelii de Leyda; deja într'o minută el nu mai avea nicĭ urmă de simţirĭ. Când se tredì mai târdiu, observà ce s'a întêmplat, rugà publicul sĕ se linişténscă, deşi el simţea, ca şi când trupul lui ar fi fost sfărimat în bucăţĭ. Tyndall povestì ascultătorilor sĕi înfioraţĭ, că el voia, sĕ scie, ceea ce simte un om lovit de fulger, şi că acum nu mai are dorinţa de-a mai cerca încă odată.

Venitul anual al unei artiste. Artista *Reichenberg* este membră la societatea „Comedie Française" şi capătă un salar anual dela primul teatru din Francia de 35,000 francĭ; pentru representăţiile, ce le face în strĕinătate şi din tourneurĭ artistice, mai capătă anual 50,000 francĭ; pentru matinee, şi alte representaţiunĭ capĕtă 60,000 franĭ Tóte acestea la olaltă fac suma de 145,000 francĭ anual, nesocotind aci şi cadourile, ce le mai primesce.

Literatură.

In tipografia „A. Mureşianu" din Braşov a apărut: **Călĕuză în dreptul Cambial**, de *Nicolau Nilvan*, advocat şi director esecutiv al institutului de credit şi economii chioran, — un op de dilnică necesitate pentru toţĭ aceia, carĭ au afacerĭ cu băncĭ şi cu împrumuturĭ cambiale. In adunarea dela Blaşiu a Asociaţiunei transilvane tocmai a fost vorbă de lipsa unui manual de felul acesta, din care sĕ-şĭ pótă câştiga cunoscinţele de lipsă cu privire la afacerile cambiale şi aceia, carĭ n'au învĕţat legile. Acestei lipse a corĕspuns acum d-l Nilvan prin volorósa sa carte, lucrată după cei mai buni autorĭ. Pentru a face mai plăcută şi uşóră studiarea diferitelor lucrărĭ de specialitate, autorul a urmat sistemul intuitiv, nisuindu-se a familiarisa pe cetitorĭ cu cunoscinţele dreptului cambial. Intr'o parte a opului sunt reproduse în capitolĭ deosibiţĭ tóte disposiţiunile legei, carĭ se refer la cambii, cum şi numĕróse decisiunĭ ale Curiei menite a clasifica textul legei. In partea din urmă se află şi un indice alfabetic, cu ajutorul căruia cetitorul póte afla numai decât instrucţiunile de lipsă pentru singuraticile afacerĭ. — Preţul unui esemplar 1 fl. Se póte procura dela autorul, in Şomcuta mare (Nagy-Somkut.)

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 Martie 1896.

Renta ung. de aur 4%	121.85
Renta de corónе ung. 4%	98.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	123.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	96.60
Bonurĭ rurale croate-slavone	96.50
Renta de hârtie austr.	100·60
Renta de argint austr.	100.90
Renta de aur austr.	122.50
Losurĭ din 860	147.50
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	989.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	413.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	376.25
Imprum. ung. cu premii	160.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	124.50
Napoleondorĭ.	9.56
Mărcĭ imperiale germane	58.87½
London vista	120.50
Paris vista	47.77½
Rente de corónе austr. 4%	101.05
Note italiene.	43.70

Cursul pieţei Braşov.

Din 30 Martie 1896.

Banonote rom.	Cump.	9.50	Vênd.	9.52
Argint român.	Cump.	9.45	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.54	Vênd.	9.56
Galbenĭ	Cump.	5.65	Vênd.	5.70
Ruble rusescĭ	Cump.	1.27	Vênd.	1.28
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	59.05
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	10 90
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Sosirea şi plecarea trenurilor în Braşov.

Sosirea trenurilor în Braşov:

I. Dela Pesta la Braşov:

Tr. accelerat: — óre — m. diminéţa.
Trenul de persóne: 8 óre diminéţa.
Trenul accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 óre 25 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Braşov:

Trenul accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenul mixt: 5 óre 20 m. după amédĭ.
Trenul de persóne: 9 óre 8 minute séra.
Trenul accel.: — óre — minute séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Braşov: (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 7 óre 36 min. diminéţa.
Trenul mixt: 1 óră 29 min. după am.
Trenul mixt: 0 óre — min. séra.

Plecarea trenurilor din Braş.

I. Dela Braşov la Pesta

Trenul mixt: 5 óre 8 min. diminéţa.
Trenul accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenul de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. accelerat: — óre — min. séra.

2. Dela Braşov la Bucurescĭ:

Trenul de pers.: 3 óre 55 min. dimin.
Tr. accelerat: — óre — m. dimin.
Trenul mixt: 11 óre înainte de amédĭ.
Trenul accel.: 2 óre 19 min. după am.

3. Dela Braşov la Zĕrnescĭ. (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 8 óre 35 min. diminéţa.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenul mixt: 0 óre — min. séra.

Avis!

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

☞ Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.